

OSNOVI EKONOMIJE

I

1.1. Ekonomija proučava i analizira:

- a) osnovne zakonitosti proizvodnje i potrošnje sirovina, repromaterijala, proizvodnih i neproizvodnih usluga;
- b) tehnologiju proizvodnje roba i tehnoloških inovacija;
- c) osnovne zakonitosti proizvodnje materijalnih dobara (roba) i usluga (proizvodne i neproizvodne) i njihovu raspodelu među ljudima;**
- d) ne znam;

2.1. Proces proizvodnje je:

- a) stalni proces proizvodnje materijalnih i nematerijalnih usluga i drugih vrednosti;
- b) proces razmene materije između čoveka i prirode;**
- c) proces pružanja finansijskih i drugih nematerijalnih usluga u jednoj društvenoj zajednici;
- d) ne znam;

3.1. Činioci ili inputi proizvodnje su:

- a) sirovine, razni repromaterijali, tehnologija i radna snaga;
- b) polufabrikati, repromaterijali i instalisani kapaciteti mašina;
- c) rad, predmeti rada i sredstva za rad, odnosno radna snaga, zemljište i kapitalna dobra;**
- d) ne znam;

4.1. Proizvodni odnosi su:

- a) odnosi radnika i činovnika u procesu proizvodnje;
- b) odnosi koji se formiraju među ljudima u društvenoj proizvodnji, raspodeli, razmeni i potrošnji;**
- c) odnosi pomoću kojih radnici ostvaruju svoja prava;
- d) ne znam;

5.1. Društveni bruto proizvod (DBP) čine:

- a) reprodukcijski (materijalni) troškovi, amortizacija i novostvorena vrednost, odnosno sveukupna proizvedena količina materijalnih dobara i usluga u društvu, u određenom vremenskom periodu, po tržišnim cenama;**
- b) amortizacija i novostvorena vrednost, odnosno sveukupna proizvodnja finalnih proizvoda i usluga u nacionalnoj ekonomiji u određenom periodu, po tržišnim cenama;
- c) reprodukциони (materijalni troškovi i amortizacija, odnosno sveukupna proizvodnja materijalnih dobara i usluga u nacionalnoj ekonomiji za godinu dana, po tržišnim cenama.
- d) ne znam;

6.1. Novac kao blago, odnosno kao sredstvo očuvanja vrednosti je:

- a) zlatni novac, izuzetno srebreni novac koji služi za plaćanja u zemlji i inostranstvu;
- b) povlačenje novca iz opticaja (prometa) i njegovo težaurisanje;**
- c) količina blagajničkih zapisa i drugih sertifikata koji se nalaze u blagajnama banaka
- d) ne znam;

7.1. Inflacija znači:

- a) nivelaciju cena roba i usluga na širem regionalnom području jedne nacionalne ekonomije;
- b) stanje veće količine novca u opticaju od potrebne količine, što je obično praćeno rastom cena svih roba i usluga;**
- c) nivelaciju cena roba i usluga na širem regionalnom području jedne nacionalne ekonomije;
- d) ne znam;

8.1. Akumulacija kapitala je:

- a) izdvajanje viška proizvoda (proizvođačevog viška) za nadoknadu utrošenih sredstava za proizvodnju;
- b) izdvajanje viška proizvoda (proizvođačevog viška) za nadoknadu utrošenih predmeta rada;
- c) izdvajanje dela viška proizvoda (proizvođačevog viška) za potrebe proširene reprodukcije;**
- d) ne znam;

9.1. Ponuda robe predodređena je:

- a) cenama po kojim se robe i usluge prodaju i troškovima proizvodnje;
- b) plasmanom (realizacijom) roba i usluga na domaćem i inostranom tržištu;
- c) potencijalnim mogućnostima potrošnje stanovništva (domaćinstva) i preduzeća na nivou nacionalne ekonomije;
- d) ne znam;

10.1. Maksimiranje profita preduzećima obezbeđuje:

- a) neprekidni rast i razvoj preduzeća, primenu naučno-tehnoloških dostignuća, viši nivo dohotka (plata), viši nivo investiranja i sl.;
- b) nepromenjen razvoj preduzeća, ali viši nivo životnog standarda stanovništva;
- c) viši nivo zarada zaposlenih i smanjenje fondova preduzeća;
- d) ne znam;

11.1. Pojavom zajmovnog (novčanog) kapitala profit se deli na:

- a) kamatu i dividendu;
- b) kamatu i preduzetničku dobit;
- c) kamatu i premiju za rizik poslovanja;
- d) ne znam;

12.1. Monopolistički uslovi privređivanja podrazumevaju:

- a) oblik tržišne strukture gde nema izražene konkurencije, odnosno gde proizvođač ili prodavac proizvodi, ili prodaje prevladujuću količinu proizvoda i usluga po određenim (dogovorenim) cenama na određenom (dogovorenim) tržištu;
- b) oblik tržišne strukture u kojoj vlada visok stepen konkurencije i podele (parcelisanja) tržišta;
- c) oblik tržišne strukture u kojoj vlada potpuna konkurencija i niko ne može uticati na dogovor o cenama i podeli tržišta;
- d) ne znam;

13. 1. Dohodak u obliku dividende koji pripada akcionarima se prisvaja:

- a) na kraju svakog ciklusa proizvodnje, kada su prihodi veći od troškova;
- b) po realizaciji svih proizvedenih roba i usluga, kada preduzeće ostvaruje profit;
- c) na kraju poslovne godine i nije nikada unapred poznata veličina;
- d) ne znam;

14.1. Kamatna stopa (k') se izračunava na sledećin način:

$$a) k' = \frac{\text{kamata}}{\text{zajmovni fondovi}} \times 100;$$

$$b) k' = \frac{\text{zajmovni fondovi}}{\text{kamata}} \times 100;$$

$$c) k' = \frac{\text{kamata}}{\text{akcijski i zajmovni kapital}} \times 100;$$

- d) ne znam;

15.1. Trgovačka marža (rabat) je:

- a) razlika u ceni iz koje trgovac pokriva sveukupne troškove prometa i ostvaruje profit;
- b) popust (diskaunt) u ceni koji se odobrava veleprodaji za pokrivanje troškova poslovanja;
- c) sniženje cene ispod realne tržišne cene, radi povećanja obima prodaje;
- d) ne znam;

OSNOVI EKONOMIJE

II

1.2. Predmet izučavanja ekonomije je analiza:

- a) zakona društvene proizvodnje (proizvodnje, raspodele, razmene i potrošnje);
- b) društvene proizvodnje, organizacije društva i političkih odluka;
- c) ekonomskih kretanja, politički i normativno pravnih odluka;
- d) ne znam;

2.2. Materijalna proizvodnja je:

- a) svrsishodna delatnost čoveka, koji svojim umnim i fizičkim sposobnostima prilagođava prirodu svojim potrebama ;
- b) proizvodnja materijalnih dobara pomoću mašina, uređaja i instalacija;
- c) korišćenje svih raspoloživih resursa (sirovina) za proizvodnju roba i usluga;
- d) ne znam;

3.2. Ukupnu vrednost društvene proizvodnje ili veličinu autputa čine:

- a) proizvedeni repromaterijali i raspoloživa (angažovana) radna snaga u proizvodnji;
- b) finalni proizvodi proizvedeni u bazičnoj industriji;
- c) sveukupna proizvedena materijalna dobra (robe) i usluge na nivou nacionalne ekonomije, namenjena svim oblicima potrošnje (stanovništva) preduzeća, države i inostranstva);
- d) ne znam;

4.2. Ljudske i materijalne resurse proizvodnje čine:

- a) ljudski resursi i razni materijali (sirovine) koji se koriste u proizvodnji;
- b) ljudski resursi i sredstva za rad (mašine, uređaji, instalacije), koji se koriste u proizvodnji;
- c) ljudski resursi, predmeti rada (sirovine) i sredstva za rad (mašine, uređaji, instalacije) koji se koriste u proizvodnji;
- d) ne znam;

5.2. Društveni proizvod predstavlja:

- a) ukupnu produkciju svih finalnih roba i usluga u nacionalnoj ekonomiji u određenom periodu, po tržišnim cenama, a sastoji se od amortizacije (Am) i novostvorene vrednosti (nacionalnog dohotka - ND);
- b) ukupnu proizvodnju u određenom periodu vremena, po tržišnim cenama;
- c) produkciju radnika i uslužnih delatnosti (nematerijalne prirode), u određenom periodu po tržišnim cenama;
- d) ne znam;

6.2. Rentabilnost predstavlja:

- a) ostvarivanje maksimalnog obima proizvodnje uz minimalne troškove rada;
- b) stvaralačka sposobnost rada da proizvede veću ili manju količinu proizvoda u jedinici vremena;
- c) ostvarivanje dohotka (neto-finansijskog rezultata) uz što manje ulaganje osnovnih i obrtnih sredstava (svih inputa - činilaca proizvodnje);
- d) ne znam;

7.2. Per-capita nacionalni dohodak je:

- a) broj mašina, uređaja, instalacija i dr. prema broju zaposlenih radnika;
- b) nacionalni dohodak po glavi stanovnika;
- c) veličina dohotka koji primaju proizvođači materijalnih dobara u nacionalnoj ekonomiji;
- d) ne znam;

8.2. Menica predstavlja:

- a) vrstu banknote koja je zamenljiva za gotov novac;
- b) vrsta pismene obaveze dužnika (obveznika) da će u dogovorenom roku isplatiti naznačenu sumu novca;
- c) vrstu papirnog novca koja se upotrebljava u korišćenju kreditiranja stanovništva;

d) ne znam;

9.2. Tržište predstavlja:

- a) posebno uređeni prostor (pijacu), kao što su tržišni centri, sajmovi, aukcije i sl.;
- b) svaku vrstu pijace (prostora) na kome su posebno obezbeđeni tehnički uslovi za kupoprodaju roba i usluga;
- c) sučeljavanje sveukupne ponude i tražnje (njihov međuodnos) na određenom prostoru, u određeno vreme po tržišnim cenama;**
- d) ne znam;

10.2. Tražnja robe određena je:

- a) količinom proizvedenih roba i usluga pomnoženo sa njihovim cenama i obezbeđenim plasmanom na domaćem i stranom tržištu;
- b) prihodom (dohotkom) stanovništva, cenama roba i usluga, uključujući tu i potrebe, ukuse, želje i navike potrošača;**
- c) veličinom iskorišćenih (instaliranih) kapaciteta i potencijalnih mogućnosti potrošnje ljudi i preduzeća;
- d) ne znam;

11.2. Profit (II) sa stanovišta računovodstvene analize predstavlja:

a) $\Pi = R - CK$, gde je R - ukupni prihod, CK - cena koštanja ili ukupni troškovi;

b) $\Pi = \frac{m}{c + v} \times 100$, gde je: m - višak vrednosti (višak proizvođača),
 c - stalni (postojani) kapital,
 v - varijabilni (promenljivi) kapital;

c) $\Pi = R + CK$;

d) ne znam;

12.2. Slobodna ili potpuna konkurencija je:

- a) oblik privređivanja u kome dominira veliki broj kupaca i prodavaca, koji ne mogu uticati na veličinu ponude i tražnje, odnosno cenu prodaje (realizacije) roba i usluga na tržištu, a ne mogu vršiti ni podelu (segmentaciju) tržišta;**
- b) oblik privređivanja u kome dominira nekoliko (ograničen broj) prodavaca i kupaca koji samo delimično utiču na veličinu ponude i tražnje roba i usluga, a uz to određuju tržište na kome će se robe i usluge realizovati;
- c) oblik privređivanja u kome prevladuje manji broj kupaca i prodavaca koji ne mogu bitno uticati na ponudu i tražnju roba i usluga, ali mogu da ostvare dogovor o formiranju cena kako bi ostvarili poželjni profit;
- d) ne znam;

13.2. Dohodak u obliku dividende koje donose akcije se ostvaruje:

- a) po završetku proizvodnje i prodaje roba i usluga;
- b) po završetku svakog ciklusa proizvodnje i prodaje roba i usluga na domaćem i inostranom tržištu;
- c) na kraju poslovne godine i ne može se nikada unapred predvideti;**
- d) ne znam;

14.2. Kamatna stopa je:

- a) finansijski prinos na novčane fondove ili godišnji prinos na pozajmljeni novac;**
- b) finansijski prinos na novac i sve hartije od vrednosti u toku godine dana;
- c) finansijski prinos na novac i kratkoročne državne obaveze u toku godine dana;
- d) ne znam;

15.2. Platni bilans se u osnovi sastoji od:

- a) bilansa tekućih transakcija i bilansa kapitalnih transakcija;**
- b) bilansa uvoza i izvoza roba i trgovinskog bilansa;
- c) bilansa finansijskih usluga i trgovinskog bilansa;
- d) ne znam;

OSNOVI EKONOMIJE

III

1.3. Ekonomija je nauka koja istražuje ekonomske zakonitosti u oblasti:

- a) ekonomije i politike;
- b) proizvodnje, raspodele, razmene i potrošnje;**
- c) makroekonomije i monetarno-fiskalne politike;
- d) ne znam;

2.3. Proizvodnja podrazumeva:

- a) način proizvodnje materijalnih dobara i usluga pomoću inputa (činilaca proizvodnje);**
- b) proizvodnju materijalnih dobara i drugih vrednosti;
- c) proces zadovoljenja esencijalnih ljudskih potreba;
- d) ne znam;

3.3. Predmeti rada su:

- a) svi raspoloživi predmeti (alati) i instalisani kapaciteti koji se koriste u proizvodnji roba i usluga;
- b) osnovna pomagala i alati u radu pri proizvodnji materijalnih dobara i usluga;
- c) materije na koje ljudi deluju svojim umnim i fizičkim sposobnostima uz pomoć sredstava za rad da bi ih prilagodili svojim potrebama;**
- d) ne znam;

4.3. Društvena reprodukcija sa stanovišta obima može biti:

- a) prosta, proširena i umanjena;**
- b) složena i prosta;
- c) standardna i nestandardna sa stanovišta obima;
- d) ne znam;

5.3. Nacionalni dohodak (ND) je:

- a) ukupna vrednost proizvodnje u određenom vremenskom periodu po tržišnim cenama;
- b) društveno bogatstvo sa kojim raspolaže društvo, obračunato po tržišnim cenama;
- c) novostvorena vrednost proizvedena u toku određenog vremenskog perioda, obračunato po tržišnim cenama, na nivou nacionalne ekonomije;**
- d) ne znam;

6.3. Potrebna količina novca u robnom prometu je:

- a) ona količina novca koja omogućava nesmetano odvijanje proizvodnje i izvoza roba i usluga;
- b) ona količina novca koja obezbeđuje očuvanje njegove vrednosti, u robno-novčanoj privredi;
- c) ona količina koja omogućava njegovo nesmetano odvijanje, odnosno nesmetanu realizaciju roba i usluga;**
- d) ne znam;

7.3. Osnovne funkcije novca su:

- a) da vrši ravnomernu raspodelu društvenog bogatstva između ljudi, preduzeća, države i inostranstva;
- b) da služi kao sredstvo razmene, kao mera vrednosti, kao sredstvo plaćanja, kao sredstvo obračuna i kao svetski novac;**
- c) da omogući bogaćenje i siromašenje ljudi i preduzeća;
- d) ne znam;

8.3. Tržišna cena je:

- a) prosečna cena koštanja na unutrašnjem i spoljnom tržištu;
- b) novčani izraz tržišne vrednosti robe;**
- c) prosečna cena proizvodnje na unutrašnjem i spoljašnjem tržištu;
- d) ne znam;

9.3. Značajno povećanje tražnje za robama i uslugama, ako ostale stvari ostaju nepromenjene (tražnja veća od ponude) usloviće:

- a) nepromenjene cene roba i usluga;
- b) povećanje cena roba i usluga;**
- c) smanjenje cena roba i usluga;
- d) ne znam;

10.3. Profit (II) se obračunava kao razlika između:

- a) angažovanih sredstava za proizvodnju i utrošenog novca;
- b) ukupnih prihoda i ukupnih (punih) troškova poslovanja;**
- c) ostvarenog dohotka i ukupnih varijabilnih troškova;
- d) ne znam;

11.3. Monopol kao oblik tržišne strukture predstavlja:

- a) oblik privređivanja gde se na strani ponude nalazi veliki broj prodavaca sa izraženom konkurencijom, a na strani tražnje veliki broj kupaca;
- b) oblik privređivanja gde se na strani ponude nalazi samo jedan prodavac, koji nema konkurenciju od drugih prodavaca, a istovremeno utiču na podelu tržišta i formiranje cena, dok se na strani tražnje nalazi veliki broj kupaca;**
- c) oblik privređivanja gde se na strani ponude nalazi veliki broj prodavaca, ali ne mogu uticati na cenu i podelu tržišta, dok se na strani tražnje nalazi veliki broj kupaca;
- d) ne znam;

12.3. Dohodak po osnovu ulaganja kapitala u HOV (akcije) - dividenda se prisvaja:

- a) čim se izvrši realizacija (prodaja) roba i usluga;
- b) na kraju poslovnog ciklusa, kada preduzeće ne raspolaže zalihama roba;
- c) na kraju poslovne godine i ne može se unapred predvideti;**
- d) ne znam;

13.3. Kamatna stopa (k') se izračunava po osnovu sledećeg obrasca:

$$a) k' = \frac{\text{kamata}}{\text{zajmovni kapital}} \times 100;$$

$$b) k' = \frac{\text{zajmovni kapital}}{\text{kamata}} \times 100;$$

$$c) k' = \frac{\text{kamata}}{\text{zajmovni} + \text{akcijski kapital}} \times 100;$$

- d) ne znam;

14.3. Bankarska tarifa predstavlja:

- a) dohodak banke koji potiče od pružanja svakodnevnih usluga klijentima;
- b) cenu sveukupnih bankarskih usluga prema svim klijentima;**
- c) dohodak banke koji se dobije kada se od ukupnih prihoda bankarskih usluga odbiju prosečni varijabilni troškovi;
- d) ne znam;

15.3. Platni bilans predstavlja:

- a) sistematski pregled svih ekonomskih transakcija između rezidenata jedne zemlje i rezidenata drugih zemalja (ostatom sveta) u određenom vremenskom periodu izražen u jedinstvenoj valuti;**
- b) sistematski pregled izvoza i uvoza između rezidenata jedne zemlje i rezidenata integracionih celina za godinu dana, izražen u novčanim jedinicama;
- c) sistematski pregled uvoza i izvoza između rezidenata regionalnih delova i rezidenata drugih zemalja, za određeni vremenski period, izražen u novčanim jedinicama;
- d) ne znam;

OSNOVI EKONOMIJE

IV

1.4. Osnovi ekonomije (ekonomija) izučavaju:

- a) teorijsku analizu zakona funkcionisanja robne (tržišne) privrede (proizvodnju, raspodelu, razmenu i potrošnju);
- b) ekonomiju i organizaciju razvoja svakog društva;
- c) funkcionisanje agregatne (ukupne) proizvodnje i razmene na nivou nacionalne ekonomije;
- d) ne znam;

2.4. Društvena proizvodnja obuhvata:

- a) međuzavisne odnose između ljudi u okviru proizvodnje, raspodele, razmene i potrošnje;
- b) proizvodnju nematerijalnih dobara u jednoj društvenoj zajednici;
- c) proizvodnju i razmenu materijalnih dobara u društvenoj zajednici;
- d) ne znam;

3.4. Ljudski rad je:

- a) trošenje mozga, nerava, mišića i dr. pri proizvodnji svih proizvoda i usluga;
- b) neprekidni rad ljudi u proizvodnim preduzećima;
- c) stalni rad čoveka u sferi materijalne proizvodnje;
- d) ne znam;

4.4. Društvena reprodukcija je:

- a) način kako se proizvodi preovlađujuća količina proizvoda i usluga;
- b) način proizvodnje i razmene materijalnih dobara i usluga;
- c) stalno obnavljanje materijalne proizvodnje i odnosa proizvodnje u društvenoj reprodukciji (proizvodnji, raspodeli, razmeni i potrošnji);
- d) ne znam;

5.4. Produktivnost rada je:

- a) ukupno proizvedena količina proizvoda i usluga u nacionalnoj ekonomiji;
- b) proizvodnja određenog obima materijalnih dobara (većeg ili manjeg) uz što manje ulaganje ljudskog rada (Q/T , gde su: Q - obim proizvodnje, T - utrošak ljudskog rada u jedinici vremena);
- c) potrebna količina proizvoda na nivou jednog društva;
- d) ne znam;

6.4. Moneta predstavlja:

- a) kovani i papirni novac, čiji oblik i kvalitet određuje država;
- b) svaki papirni novac čiji oblik, apoenku vrednost, izgled i kvalitet određuje država;
- c) kovani novac, čiju masu, oblik, naziv i kvalitet određuje država;
- d) ne znam;

7.4. Tržišna vrednost je:

- a) prosečna vrednost robe proizvedena u određenoj grani proizvodnje i zavisi od prosečnog stepena produktivnosti i intenzivnosti rada;
- b) cena robe ili usluge izražena u domaćoj novčanoj jedinici;
- c) veća ili manja suma novca koja se izdvaja za nabavku roba i usluga po nepromenjenim (stalnim) cenama;
- d) ne znam;

8.4. Investicije predstavljaju:

- a) odricanje od potrošnje u sadašnjosti da bi se imala višestruka korist u budućnosti;
- b) međuodnos amortizacije i potrošnje;
- c) međuodnos amortizacije i pritoka inostranih sredstava;
- d) ne znam;

9.4. Značajno povećana ponuda roba i usluga, ako ostale stvari ostaju nepromenjene (ponuda veća od tražnje) uslovljava:

a) smanjenje cena roba i usluga;

- b) nepromenjenost cena roba i usluga;
- c) povećanje cena roba i usluga;
- d) ne znam;

10.4. Profit (II), sa ekonomske tačke gledišta predstavlja razliku između:

a) ukupnih prihoda i ukupnih rashoda (troškova);

- b) ukupnih prihoda i ukupnih fiksnih troškova;
- c) ukupnih prihoda i ukupnih varijabilnih (promenljivih) troškova;
- d) ne znam;

11.4. Monopol je:

a) stanje u privredi kada određeni prodavac (proizvođač) nema pravog konkurenta (nema konkurencije) na tržištu, što znači proizvodi preovlađujuću količinu proizvoda i vrši podelu tržišta;

- b) dogovor kupaca i prodavaca o proizvodnji i prometu roba i usluga po realnim tržišnim cenama (rezultat odnosa ponude i tražnje);
- c) dogovor monopolista o proizvodnji i prodaji proizvoda približnog kvaliteta i blago diferenciranih proizvoda;
- d) ne znam;

12.4. Dividenda je dohodak koji donosi akcija i prisvaja se:

- a) po završetku svakog proizvodnog ciklusa;
- b) po realizaciji svih proizvedenih roba i izvršenih usluga u određenom vremenskom periodu;
- c) na kraju poslovne godine i nije unapred poznata veličina;**
- d) ne znam;

13.4. Kamata je:

a) dohodak koji prisvaja vlasnik zajmovnog kapitala (po osnovu funkcije vlasništva);

- b) dohodak koji se prisavaja po osnovu utvrđene cene rada i uloženog kapitala;
- c) sveukupna vrednost zakupljenih i uloženih kapitalnih resursa;
- d) ne znam;

14.4. Troškovi prometa se dele na:

a) proizvodno prometne troškove i čiste prometne troškove;

- b) troškove maloprodaje i veleprodaje;
- c) mesečne, kvartalne i godišnje troškove trgovine;
- d) ne znam;

15.4. Devizni kurs je:

a) nezvanična (promenljiva) cena strane valute u evropskom tržištu;

b) zvanični kurs domaće valute prema inostranim valutama ili korpi valuta;

- c) odnos zapadnih valuta ili evra prema valutama istočno evropskih zemalja;
- d) ne znam;